

● БХ МАГАЗИН

● МАРТ/АПРИЛ 2014

● БЕСПЛАТНО

Европа није Европа без СВИХ СВОЈИХ дијелова

Меморандум о разумијевању

Њ.Е. Питер Соренсен Интервју

БХ МАГАЗИН
Март/Април 2014

У овом броју:

УВОД **03 19** НВО
Командант **03 19** **Transparency International**
ЕУФОР-а

ЕУФОР **04 21** БХ. ДРУШТВО
Флеш вијести **04 21** **Јеврејска заједница у БиХ**

ЕУФОР **07 23** ЕУФОР
Интервју са начелником штаба **07 23** **Истраживање ЈАВНОГ МНИЈЕЊА**

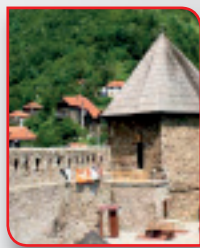
ЕУСР **09 24** ОБРАЗОВАЊЕ
Њ.Е. Питер **09 24** **Повратак младих**
Соренсен **09 24** **у БиХ након студија**

ОС БИХ **12 25** ЕУФОР
Деминерски тим **12 25** **ЛОТ приче**

ЕКОНОМИЈА **13 27** КУЛТУРА
Аутопут – Покретач **13 27** **Сарајевска зима**
економског развоја БиХ

ЕКОНОМИЈА **14 31** ИСТОРИЈСКО И КУЛТУРНО НАСЉЕЂЕ
ЕУ фондови **14 31** **Траговима старог Босанског краљевства**

БХ. ДРУШТВО **17** ДРУШТВЕНЕ МРЕЖЕ
БХМАК **17**

ИМПРЕСУМ

ЕУФОР РАО, НQ ЕУФОР
Camp Butmir, Сарајево,
71000 Босна и Херцеговина
E-mail: teme@eufor.eu.int
www.euforbih.org

Потражите нас на:

ISBN 978-92-824-2740-8
doi 10.2860/22325

Редакција:
Алмина Башић

Уред за односе с јавношћу (ПАО):
Капетан Николај Чол и мајор Џим Лав

Штампа:
АМОС ГРАФ д.о.о., Сарајево

Ове се новине не продају, не подлијежу порезу према статуту о оружаним снагама, потписаном у Вригт Паттерсону - Зрачна база Даунтон, Охио, УСА - 21. новембра 1995. године.

Драги ЧИТАОЦИ

Сљедећег мјесеца, економска унија у Европи слави свој 57. рођендан – дан уније која данас окупља готово пола милијарде људи, различитих националности и традиција, са заједничким тежњама и поштивањем демократских вриједности. Док је политичком вољом европских држава, жељама и амбицијама европских лидера створен простор мира, слободе и благостања за све грађане, БиХ је, усљед политичке инерције током посљедње двије декаде, суочена са највећим изљевом бијеса њених грађана. Сви ми желимо просперитет, сигурност, стабилност и пристојан живот. Стога и лидери у БиХ морају својим грађанима понудити могућности за бољи квалитет живота.

ЕУФОР, као дио ЕУ породице, блиско сарађује са другим међународним организацијама које помажу БиХ на њеном путу према стабилности и просперитету. Међутим, и грађани БиХ треба да подуму одлучније кораке и да се укључе у процес даљњег развоја будућности земље.

Главни фокус ЕУФОР мисије „Алтеа“ је на јачању Оружаних снага БиХ кроз робустан програм обуке и изградње њихових капацитета. Те активности, чији циљ је побољшање способности одбрамбеног сектора земље, остају наш главни задатак, а ми ћемо и даље наставити да им пружамо непроцјењиву подршку кроз различите активности.

Оружане снаге БиХ (ОС БиХ), могу се развијати као модерне снаге на нивоу потребном за евроатлантске интергације и њихове јединице већ дају допринос у мировним операцијама у иностранству. Ипак, њихов допринос могао би бити побољшан тако што би играле значајнију улогу у пружању помоћи цивилним структурама у одговору на природне катастрофе, у случајевима хитног медицинског транспорта, у борби против пожара и мисијама спасавања. То је управо оно што чине војне снаге широм Европе, а од чега корист имају обични људи.

Генерал-мајор Дитер Хајдекер

Пут за стабилност и просперитет Босне и Херцеговине лежи у приступању Европској унији, а са заједничким напорима свих и БиХ ће, такођер, врло брзо славити Дан Европе као њена чланица.

Искрено Ваш,

*Генерал-мајор
Дитер Хајдекер
Командант ЕУФОР-а*

Потписан Меморандум о разумијевању између ЕУФОР-а и Министарства Одбране БиХ

Дана 16. априла 2014.године, у Дому ОС БиХ, потписан је Меморандум о разумијевању између ЕУФОР-а и Министарства одбране БиХ.

Меморандум о разумијевању је главни споразум који осигурава оквир за сарадњу између ЕУФОР-а и МО/Оружаних снага БиХ и он консолидира и поједностављује девет претходних споразума између ове двије стране. Иако су биле потребне скоро двије године да би се стигло до ове фазе, погодности које ће утицати на сарадњу двије стране требале би наступити одмах, а то се посебно односи на програм ЕУФОР-а за оспособљавање и обуку намијењен Оружаним снагама, као и низ заједничких вјежби ЕУФОР-а и Оружаних снага под називом “Брзи одговор” у јуну ове године.

Командант ЕУФОР-а генерал-мајор Дитер Хајдекер је изјавио:

“Потписивањем овог меморандума о разумијевању значајно ће се развити самоодрживи систем обуке Оружаних снага, као и програм ЕУФОР-а за оспособљавање и обуку, помоћи изградња учинковитије мултиетничке државне институције и омогућити даљња интеграција БиХ и њених Оружаних снага у евроатлантске структуре. Наравно,

Оружане снаге могу се користити не само за провођење конвенционалних војних операција, него и за извршење задаћа у земљи, као што су разминурање, медицинске евакуације, помоћ приликом катастрофа и несрећа и осталих задатака из области цивилно-војне сарадње. Ова ‘двострука употреба снага’ је најекономичнији начин вођења војске и додатно доприноси безбједнијој и стабилнијој БиХ, што ће заузврат довести до снажнијег економског развоја ове лијепе земље.”

Министар Осмић истакао је значај сарадње ЕУФОР-а са МО током десет година присутности ЕУФОР-а у БиХ и изјавио:

“Програм ЕУФОР-а за оспособљавање и обуку даје огроман допринос развоју самосталних и самоодрживих капацитета оружаних снага у складу са стандардима НАТО-а и Европске уније. То омогућава Оружаним снагама да развију самоодржив систем обуке и дјелују заједно са евроатлантским снагама.

Ове године очекујемо и потписивање споразума између БиХ и Европске уније о учествовању Оружаних снага у операцијама управљања кризама ЕУ, које ће бити прилика за БиХ да допринесе заједничкој вањској и безбједносној политици ЕУ”, изјавио је министар Осмић.

Војна парада поводом одласка с дужности оперативног команданта ЕУФОР-ове операције Алтеа

Генерал Ширеф је на дужности замјеника врховног команданта НАТО-а за Европу од марта 2011. г. Као командант ЕУФОР-ове операције Алтеа, редовно је посјеђивао Босну и Херцеговину како би се сусрео са политичарима свих страна.

Како је генерал мајор Дитер Хајдекер нагласио, током свог мандата на дужности оперативног команданта, генерал Ширеф је покренуо ствари напријед с пројектом рјешавања вишкова наоружања, муниције и експлозивних средстава, а његов главни напор био је усмјерен на развој концепта оспособљавања и обуке Оружаних снага БиХ.

Генерал Ширеф је рекао како остаје дубоко разочаран због тога што не види политички

Генерал сер Ричард Ширеф и генерал сер Адријан Бредшоу

напредак у БиХ, да је Хрватска постала пуноправна чланица ЕУ, а чак су и Србија и Косово, упркос међусобним разликама, одлучне да се придруже Европској унији. “На много начина, БиХ иде уназад. Ипак, ЕУФОР, ЕУСР, НАТО и остали из међународне заједнице ће наставити помагати на путу ка евро-атлантским интергацијама”.

Напредак је могућ

“Видимо да се почео остваривати извјестан напредак у вези рјешавања вишкова муниције, оружја и експлозивних средстава под енергичним водством министра одбране Осмића и генерал мајора Јелеча. Позитивно је видјети бх. ‘браћу и сестре по оружју’ како остављају по страни своје етничке разлике и заједнички дјелују у најтежем и најопаснијем подручју, Афганистану”, истакао је генерал Ширеф.

Нови оперативни командант

Генерал сер Адријан Бредшоу, који је раније био на служби у БиХ, преузео је од генерала сер Ричарда Ширефа дужност замјеника врховног команданта НАТО-а за Европу, а тиме и команданта ЕУФОР-ове операције Алтеа, у марту 2014. године.

“У регионалном смислу може се сликовито рећи да вас напустила станицу, те да је БиХ суочена са јасним избором – политички сазрети и укврати се на воз или рискирати да заостане за осталим земљама западног Балкана”

Промовисање родне једнакости у Босни и Херцеговини

ЕУФОР је прошлог мјесеца, у сарадњи са МОД БиХ, у кампу Бутмир организовао конференцију под називом 'Родна питања у сектору одбране'. Циљ конференције био је разговор о искуствима у области родних питања.

Значај који има увођење родних питања у одбрамбени сектор подвучена је присуством генерал-мајора Анте Јелеча, начелника Заједничког штаба ОС БиХ. У складу са програмом конференције, изнесене су информације о Стандардним оперативним процедурама, искуству особа за контакт у ОС БиХ, укључивању родних питања у обуку за операције подршке миру и значају разноликости у одбрамбеном сектору, као и информације о ставу ЕУ и промовисању родне равноправности у БиХ.

Бригадни генерал Андрас Суђ, начелник штаба ЕУФОР-а

"Било би неопростиво не искористити у потпуности све ресурсе и њихове вјештине, искуства и знање, како мушкараца тако и жена. Причињава ми изузетно задовољство када видим да се Министарство одбране и ОС БиХ веома снажно усредоточују на јачање капацитета свог особља. Иако према статистичким подацима број жена сигурно расте, морам рећи да смо тек на почетку процеса", рекао је бригадни генерал Андрас Суђ, начелник Штаба ЕУФОР-а, који је отворио поменути конференцију.

Историјска, културна и економска повезаност Аустрије и Мађарске са Босном и Херцеговином

Аустрија и Мађарска дају подршку БиХ на њеном путу ка Евроатлантским интеграцијама

Министри вањских послова Мађарске и Аустрије, Јанош Мартони и Себастијан Курц, посјетили су недавно БиХ. Након бројних сусрета са бх. званичницима, оба министра су посјетили и сједиште ЕУФОР-а, у кампу Бутмир, гдје им је добродошлицу пожелио командант ЕУ војних снага, генерал-мајор Дитер Хајдекер.

Аустријски министар је истакао да је сарадња између БиХ и Аустрије веома важна, посебно када је ријеч о економској сарадњи. Нагласио је како

је Аустрија највећи инвеститор у БиХ и да даје највећи допринос у ангажовању својих војника у мисији ЕУФОР-а.

Интервју са начелником Штаба ЕУФОР-а

Начелник Штаба мисије Европске уније ЕУФОР-а, мађарски бригадни генерал Жожеф Спишјак, одлази из Босне и Херцеговине након што је провео годину дана у мисији у овој земљи. Један од најбитнијих корака које подузео током свог успешног мандата, као други највише позиционирани официр у ЕУФОР штабу, свакако је поновно успостављање сарадње са агенцијама за провођење закона у БиХ. Бригадни генерал Жожеф Спишјак, дао је интервју за часопис ТЕМЕ у којем се фокусирао на актуелну политичку ситуацију, као и подршку коју ЕУФОР пружа Оружаним снагама БиХ у процесу обуке и изградње њихових капацитета, што је један од главних задатака мисије.

Бригадни генерал се враћа у Мађарску са помијешаним осјећањима. С једне стране, срећан је што ће опет бити са својом породицом, а с друге стране недостајаће му пословни изазови, а нарочито колеге са којима је сарађивао у овој мисији.

Ако сте добар војник, увијек морате бити спремни да извршавате своје задатке

“Сјећам се почетка своје мисије овдје, када сам први пут дошао у БиХ. У то вријеме, нисам био добро упознат са ситуацијом у земљи и било ми је тешко разумјети је. Ипак, као војник, морате увијек бити спремни на извршавање задатака”, каже генерал Спишјак и додаје како је био узбуђен због изазова са којима је био суочен на почетку мисије.

Генерал-мајор Дитер Хајдекер, командант ЕУФОР-а, уручује опрштајни поклон бригадном генералу Спишјаку, начелнику Штаба

Пружање подршке Министарству одбране у изградњи капацитета и процесу обуке Оружаних снага БиХ, кључни је задатак војне мисије ЕУ. Изузетна сарадња ЕУФОР-а и Оружаних снага БиХ врло добро је позната. Међутим, након што је угашена мисија Европске полиције (ЕУПМ) у БиХ, није више постојао близак однос са агенцијама за провођење закона. Захваљујући личном залагању генерала Спишјака, ЕУФОР је поново успоставио сарадњу са агенцијама за спровођење закона. “Постојао је, заправо, захтјев Оперативног команданта о реинтергисању сарадње са локалним агенцијама. Ипак, прво сам морао разумјети како систем функционише”, каже генерал и подсећа да је због сложености система, постојања многобројних представника у кантонима и ентитетима, најбоља одлука била да ступи у контакт са представницима Дирекције за координацију полицијских тијела (ДКПТ).

“У то вријеме била је одржана војна вјежба „Брзи одговор“, стога сам тражио начин како можемо сарађивати у оквиру те вјежбе. Искористио сам предност Меморандума о разумијевању који је ЕУФОР потписао са 17 дужносника из агенција за спровођење закона у БиХ, те посјетио канцеларију ДКПТ-а. Сврха посјете била је усредоточена на наставак практичне сарадње између агенција за спровођење закона и наше организације”, наглашава начелник Штаба. Задовољство развојем односа било је посебно видљиво током вјежбе Брзи одговор 2 која је јасно демонстрирала заједнички рад и постигла одличан успјех.

Бригадни генерал Јожеф Спишјак, такођер је много био укључен у процес пружања подршке Оружаним снагама БиХ у изградњи њихових капацитета и обуке. Изражавајући високо мишљење о напретку оружаних снага и њиховим способностима, генерал је истакао како је интероперабилност од велике важности за еуро-атлантске интеграције. “Од прошле године до данас, примијетио сам њихов значајан напредак нарочито током наше двије заједничке вјежбе. Оружане снаге БиХ све више раде на побољшавању својих способности и веома добар су примјер становништву. Војници се директно сусрећу са међународним припадницима ЕУФОР-а, међусобно сарађују, стога могу видјети како у саставу ЕУФОР-а имамо различите нације, али сви припадници су способни радити заједно”, каже он. “Уз добру опрему, људство и војну имовину, ОС БиХ се могу користити за потпору становништву. Желим нагласити ову двоструку употребу снага: медицинска подршка и евакуација хеликоптером, примјер су како се осим у војне сврхе, могу користити и за потребе цивила (гашење пожара, природне непогоде), и то је, свакако, њихова најважнија улога у будућности”.

БиХ је прихватила одређене обавезе својим одређивањем за улазак у НАТО савез. Слање војника у Афганистан једна је од тих обавеза. Генерал Спишјак каже да је распоређивање војника из БиХ у прекоокеанске мисије још један задатак који ова земља треба да испуни на свом путу ка евроатлантским интеграцијама. “Оружане снаге БиХ побољшавају своје способности за учествовање у мултинационалним операцијама подршке миру. Њихови припадници су врло добро обучени и спремни за тај посао. ОС раде управо оно што и требају. И то је врло важно за БиХ – да извози сигурност, не само да је увози. Ми смо овдје како би дали подршку ОС БиХ на њиховом путу према евроатлантским интеграцијама”, закључује бригадни генерал.

Бригадни генерал Спишјак ће бити именован на нову позицију у Мађарској, као директор центра за обуку и доктрину. Како је и сам истакао, биће то велики изазов за њега, а искуство које је стекао током мисије у БиХ ће свакако бити од велике користи. Начелнику Штаба ЕУФОР мисије желимо све најбоље у будућој каријери.

Интервју са Њ.Е. Питером Соренсеном

ЕУ је у Босни и Херцеговини присутна скоро двадесет година и од тада има водећу улогу у стабилизацији земље и њеном економском развоју. Заједно са међународним партнерима, Уред специјалног представника Европске уније (ЕУСР) подржава БиХ на њеном путу ка чланству у ЕУ. За већину грађана БиХ, ЕУ је визија бољег живота, која нуди могућности за образовање, путовања и, уопште, већи животни стандард. Како је специјални представник ЕУ у БиХ, Њ.Е. Питер Соренсен, у интервјуу за ТЕМЕ изјавио, упркос слабом напретку и обесхрабрујућом брзином промјена у БиХ, ЕУ и даље остаје фокусирана на напредовање БиХ у њеном придружењу Европској унији.

ТЕМЕ: Прије три године именовани сте на мјесто специјалног представника ЕУ у БиХ. Како је ваше виђење актуелне ситуације у Босни и Херцеговини?

Питер Соренсен: Пут Босне и Херцеговине ка ЕУ је непромијењен, постоји и отворен је. Када БиХ буде спремна, биће и ЕУ.

Европа није Европа без свих својих дијелова

Политичка ситуација у БиХ је заиста компликована, али сам чврсто увјерен да пут ка ЕУ треба да буде важнији од других бојазни. Посебно зато што тај потенцијал може да помогне у рјешавању других проблема, као што су незапосленост и животни стандард.

Нема сумње да је ЕУ и даље чврсто одређена да подржи БиХ и њене грађане у испуњавању амбиције ка чланству у ЕУ.

ТЕМЕ: ЕУ је ту да помогне. Међутим, неки људи у БиХ сматрају да њихове проблеме треба да рјешавају ЕУ и међународна заједница.

Питер Соренсен: Овдје у питању није ЕУ. Наша снажна подршка је већ обезбијеђена. Питање је да ли имамо вјеродостојне саговорнике, да ли ће руководство из редова најистакнутијих политичара и функционера БиХ остварити напредак на путу ка ЕУ. Ми нећемо мијењати добро познат став да главну одговорност носе лидери БиХ.

Такођер желим да будем јасан да европске интеграције неће и не смију стати због националних избора. Програм ЕУ остаје потпуно активан и у 2014. години, и то питање заиста мора бити изнад дневне и изборне политике. Можете бити сигурни да ћемо током ове године бити активни и у односу са другим партнерима, као што су цивилно друштво, грађани и медији, како бисмо питања која се односе на ЕУ задржали у жижи пажње.

ТЕМЕ: Зашто БиХ толико заостаје за осталим земљама региона?

Питер Соренсен: У осталим земљама региона заиста јесмо видјели да су изгледи чланства у ЕУ довели до консензуса политичких снага. Постигнути су договори, донесене тешке одлуке на основу тога што су све снаге у тим земљама озбиљно определијелене за европске интеграције.

Дакле, Хрватска се придружила ЕУ. Србија има статус кандидата, Црна Гора је у преговорима. Остале земље су напредовале у процесу приступања – чиме су показале да ЕУ награђује реформу и дјеловање.

Још увијек није прекасно да политички лидери преточе исказану определијеленост у договор и конкретно дјеловање. У интересу је грађана БиХ да то учине и грађани то треба и да траже.

ТЕМЕ: Можемо ли очекивати да ЕУ дјелује пошто политичари не могу да се договоре о извршењу пресуде Европског суда за људска права у предмету Сејдић-Финци?

Питер Соренсен: Па, извршење пресуде у предмету Сејдић и Финци против БиХ је једино на тој листи задатака. Потребно је предузети многе кораке у пољу привреде, правосуђа и јавне управе како би се БиХ приближила ЕУ.

На примјер, потребно је да земља успостави ефикасан механизам којим би се обезбиједила координација између државе, ентитета и кантона у погледу питања везаних за ЕУ.

Остала питања на врху листе приоритета у односу на стандарде ЕУ су примјена мјера у борби против корупције и реформа система социјалне заштите како би права почивала на потреби, а не на статусу. Многи људи са тешким инвалидитетом не добијају помоћ која им је потребна. Постоји још велики број питања која бих могао навести гдје је потребно да се БиХ усклади са ЕУ.

ТЕМЕ: Према Вашем мишљењу, постоји ли начин да се домаћи лидери усагласе око битних питања за ову земљу?

Питер Соренсен: Да! Они на власти треба да буду енергичнији, преузму одговорност и дођу до договора, гдје се национални и партијски интереси више неће користити као изговор.

ТЕМЕ: Због политичког неслагања, које траје већ деценију, БиХ је изгубила милионе ИПА средстава која су могла бити искоришћена у области туризма и пољопривреде. О којем износу тачно говоримо?

Питер Соренсен: Финансијска помоћ Босни и Херцеговини из Националног програма ИПА за 2013. годину, смањена је за 45 милиона евра. Објашњење је сасвим јасно: тешко је оправдати даље давање претприступне помоћи када

непостојање договора о питању Сејдић-Финци блокира напредак ка приступању ЕУ.

Ово резање утиче на све нивое власти и мјеста, и на државу и ентитете. Међутим, пројекти вриједни готово 42 милиона евра, чији су директни корисници грађани БиХ, као што су пројекти на социјалној инклузији и људским правима, нису погођени овим резањем.

Укупан буџет планиран у оквиру ИПА II (2014-2020) за све земље у процесу проширења износи 11,7 милијарди евра. Босна и Херцеговина би имала право на неколико стотина милиона евра из овог укупног износа помоћи – ако буде могла да се договори о механизму координације и изради адекватне стратегије за коришћење новца. Припреме за ИПА II за БиХ још увијек су у зачетку и још увијек нису одржане званичне консултације са БиХ о ИПА II. Међутим, сматрамо да БиХ не треба да пропусти сљедећу велику прилику.

ТЕМЕ: Можемо ли од ЕУ очекивати нову стратегију за БиХ?

Питер Соренсен: Висока представница/потпредсједница Ештон нагласила је на сједници одбора за иностране послове Европског парламента да заиста треба да урадимо више. Али, морам да нагласим да то не значи да БиХ мора да уради мање!

У току је неколико разговора у оквиру ЕУ, између држава чланица, са Европском комисијом и партнерима ЕУ, гдје покушавамо да видимо шта би још ЕУ могла да уради. Међутим, БиХ не може да се придружи ЕУ прије него што буде спремна. Њена привреда мора да буде спремна, њено друштво мора да буде спремно. Нико не би било од помоћи ако би се то десило преурањено, зато што би, дугорочно гледано, земља осјетила посљедице.

У међувремену, од свих земаља западног Балкана тражи се ангажовање на стратегији за економско

управљање и конкурентност, како је предложио комесар Филе. Пошто је њен кључни елемент разрада националног програма економских реформи, потребна је координација свих нивоа власти. Увјерени смо да БиХ може да учествује у новом приступу, као што то чине све друге земље у региону. Наставиће се рад заједничке радне групе БиХ и ЕУ, која ради на убрзавању уговарања и реализације већ договорених пројеката, који укупно износе око 350 милиона евра.

ТЕМЕ: Постоји ли ризик да ће ЕУ одустати од Босне и Херцеговине?

Питер Соренсен: Не. Европска унија води рачуна о Босни и Херцеговини; ми желимо да њени грађани уживају у предностима које доноси пут ка ЕУ – а затим и чланство у ЕУ.

ТЕМЕ: Да ли сте оптимиста? Видите ли БиХ као чланицу европске породице?

Питер Соренсен: Да и да! Грађани треба да знају да ЕУ остаје одређена за европску перспективу Босне и Херцеговине и западног Балкана. Европа је једино мјесто гдје БиХ припада. А Европа није Европа без свих својих дијелова.

Тиха пријетња

Према Дејтонском споразуму, као и према Закону о одбрани БиХ, Оружане снаге дају подршку активностима смањења опасности од мина и неексплодираних убојних средстава (НУС-а).

У току провођења противминских акција, ОС БиХ се сусрећу са многим потешкоћама и изазовима, посебно у области логистичке подршке. Захваљујући подршци међународне заједнице, али и БХМАК-а, активности деминирања се настављају бржим темпом. Операције хуманитарног деминирања се одвијају у оба ентитета и Брчко дистрикту. Поред активности деминирања, ОС БиХ такођер раде на активностима едукације, односно упозоравања на опасности од мина које се проводе у сарадњи са ЕУФОР-ом.

Током прошле године, специјализоване јединице деминерског батаљона ОС БиХ, очистили су око 1.622.000 м² површине. Из дана у дан, деминерске јединице Оружаних снага, уз асистенцију неколико невладиних организација, раде у изнимно тешким околностима, како би се уклонила ова смртоносна пријетња у БиХ. Сваки дан се суочавају с многим проблемима. Рад на неприступачном и брдовитом терену велики је изазов. Како капетан Мешић, командант 1. деминерске чете објашњава, врло често раде у шуми и удаљеним предјелима, а тада је врло важно бити спреман да у случају нужде, правовремено реагују како би спасили властите животе.

Вежба у кампу Дубраве: Како обучити тимове за интервенцију у хитним случајевима

Деминерски тимови успоставили су стандардизовану обуку која укључује процедуре на основу којих могу дјеловати у случају минских несрећа током рада на терену. Симулирана је ситуација рутинске акције разминирања током које се десила експлозија, у којој је рањен један војник. На професионалан начин изведен је поступак којим се војник стабилизирао и евакуирао из опасне зоне.

Тим за деминирање Оружаних снага за ову годину планира очистити око 1.400.000 м² земљишта.

Аутопутевима према бољој будућности

Покретац економског развоја

Босне и Херцеговине

БиХ постаје важна транзитна земља на путу ка европским интеграцијама

Најважнија траса аутопута кроз БиХ је коридор 5Ц, који је дио европског транспортног система, а повезује Кијев, преко Будимпеште, са Јадранским морем.

Аутопутеви – капитална инвестиција која стимулише економски раст и развој

Економски развој не може се остварити без адекватне инфраструктуре, прије свега, путне инфраструктуре. Побољшање постојеће путне инфраструктуре веома је важно, јер њено лоше стање штети економском и друштвеном напретку државе. Зато, изградња путева игра виталну улогу у економском развоју сваке земље, па тако и БиХ. Према студији изводљивости, укупни трошкови

изградње коридора 5Ц у БиХ, у дужини од 337 километра, износиће око 3,77 милијарди евра.

Траса коридора 5Ц значајна је за глобалну европску транспортну политику. Она спада у паневропску мрежу коридора, повезујући средњи дио Јадранске обале, који има велике туристичке могућности, посебно луку Плоче, са коридором на релацији Загреб – Београд и завршавајући у чворишту у Будимпешти. Коридор, дакле, представља повезницу сјеверне, централне и јужне Европе прије свега у контексту процеса привредне и саобраћајне интеграције средњоевропског простора. За становништво и привреду БиХ, коридор ће значити лакше и брже путовање из једног дијела земље у други, много бржи транзит према мору, али и јачање трговачких и пословних веза унутар земље.

Коридор 5Ц важан за Европу – 337 километара савремених европских аутопутева

2.85 километра тунел у близини Сарајева, повезује централну Европу са Јадранском обалом

Стварање нових радних мјеста

Важно је напоменути да су значајандио извођења радова на аутопуту добиле домаће грађевинске фирме. Хиљаде радника из стотињак домаћих компанија ангажирано је на овом великом пројекту, док кориштење домаћег грађевинског материјала такођер има значајан ефекат на домаћу привреду.

Инвестиције за будућност

Темпо изградње путева кроз БиХ, истина, био је спор током протеклих година. Ипак, охрабрујућа је чињеница да се дешавају извјесни помаци у реализацији овог значајног пројекта. Без обзира на све, најважније је да се путеви граде. Претпоставља се да ће до 2020. бити изграђено 337 километара аутопута 5Ц, на територији оба ентитета. До тада би цијело подручје Балкана требало да буде покривено аутопутевима, чиме ће Босна и Херцеговина постати атрактивнија за страна улагања него што је до сада била.

ЕУ фондови - Значај европских интеграција

ИПА фондови – један од финансијских инструмената Европске уније којима се стимулише процес интеграција

Европска унија развила је широк спектар програма помоћи за земље у транзицији који су подијељени у више инструмената за подршку процесу европских интеграција. Један од њих је модел претприступне подршке за земље западног Балкана под називом Инструменти за претприступну помоћ (ИПА).

Добити статус земље – кандидата за улазак у ЕУ врло важан за БиХ

Непостизање политичког договора о имплементацији пресуде Европског суда за људска права резултирало је губитком 45 милиона евра из ИПА фондова. Тај новац могао је бити од великог значаја за оба ентитета, у пројектима у области транспортне инфраструктуре, подршке развоја малог и средњег предузетништва, односно плаћања тзв. Улазне карте за учешће БиХ у програмима ЕУ. Међутим, због неодговорности политичких партија, први пут у историји Европске уније десило се да су једној земљи у процесу приступања ускраћена планирана средства из Инструмента за претприступну помоћ.

На сву срећу, када се одлучивало о суспензији новчаних средстава из ИПА фондова у 2013, из ЕУ су имали разумијевања и водило се рачуна да осјетљиве категорије друштва буду што мање погођене. Тако су подржани пројекти деминирања, образовања имплементација акционих планова за Роме, а највећа подршка је дата у процесу повратка.

Приближаване БиХ европској породици значило би приступ великом броју новчаних пакета намијењених за државне и ентитетске пројекте. Милиони евра могли би бити искориштени за пројекте намијењене за јачање пољопривреде и туризма или помоћи малим предузећима. Међутим, због унутрашњих неслагања политичких лидера, губе се огромна средства која су могла бити значајна за државу и њене грађане.

Милиони за пројекте од којих ће грађани БиХ имати користи

Земља која је потенцијални кандидат за чланство у ЕУ, може користити двије од пет постојећих компоненти ових фондова, а то су транзиција и изградња институција и Регионална и прекогранична сарадња. Тек када добије статус кандидата, БиХ може користити и преостале три компоненте – Регионални развој, Унапређење људских ресурса и Рурални развој, у оквиру којих су предвиђени милијардски износи. Тим новчаним средствима већ располаже Србија која је статус кандидата добила још прије двије године, а из ИПА фондова успјела добити чак око пет милијарди евра.

Помоћ у транзицији и развој институција

Овај програм подупире активности усмјерене на изградњу и јачање институционалног оквира везаног за усвајање и провођење правне стечевине ЕУ. Потенцијални корисници ове компоненте су тијела државне управе, тијела у јавном власништву, невладина удружења, пословна заједница, те остала непрофитна тијела.

Прекогранична сарадња

Подупире активности везане уз прекограничну сарадњу са земљама чланицама и земљама корисницима програма ИПА, а темељи се на вишегодишњем програму прекограничне сарадње.

Регионални развој

Подупире инфраструктурне пројекте у секторима заштите околиша и промета као и програме потицања конкурентности и регионалног развоја. Потенцијални корисници су тијела државне управе, јавне и научне установе, те пословна заједница.

Развој људских потенцијала

Подупире мјере усмјерене на потицање запошљавања, образовања и усавршавања, те социјално укључивање. Потенцијални корисници су тијела државне управе, јавне установе, социјални партнери и невладина удружења.

Рурални развој

Ова компонента претходник је пољопривредних фондова који су на располагању након приступања Унији. Потенцијални корисници су јединице локалне самоуправе, пољопривредна добра, те друге физичке и правне особе.

БиХ је у периоду између 2007. и 2013. добила укупно 624.802.360,00 евра, за помоћ у транзицији и изградњи институција, а 33.698.878,00 евра за развој прекограничне сарадње.

ИПА компоненте	Корисници
• Транзиција и изградња институција	Потенцијални кандидат и земље кандидати
• Регионална и прекогранична сарадња	
• Регионални развој	Само земље кандидати
• Унапрјеђење људских ресурса	
• Рурални развој	

Финансијска ињекција Европске уније за оздрављење бх. економије

БиХ у сваком погледу заостаје за својим комшијама, па тако и по овом питању. Уколико се ускоро не договори механизам координације, који је неопходан како би БиХ имала користи из програма ИПА2, а који се односи на буџетски период од ове године до 2020. Сасвим је сигурно да ће то бити још један ударац за бх. економију, нарочито за њене грађане.

Међутим, уколико политички лидери постигну концензус о питањима везаним за ЕУ, сигурно је да неће бити опасности од губитка средстава у наредном периоду. Захваљујући овој финансијској подршци, квалитет живота становника у БиХ биће сигурно побољшан.

Средства из ИПА фондова се директно улажу у одређене пројекте. Могућност њиховог усмјеравања, односно руковођења новцем не постоји и нико тим новцем не може манипулисати нити она могу бити под контролом било које политичке партије. Како је више пута наглашено од стране званичника из Брисела, БиХ има перспективу и без обзира на многе унутрашње проблеме, она ће остати у фокусу интереса Европске уније.

Босна и Херцеговина слободна од мина до 2019. године?

Иако је од ратних сукоба прошло двадесет година, на територији БиХ још се налази 1.218,5 км² мински сумњиве површине. Заостале мине представљају велику пријетњу становницима нарочито оним који живе у руралним подручјима и који су у сталној опасности од зла које наставља да односи животе. Да ли је стратегија противминског дјеловања, која се односи на превенцију минских инцидената, до сада била учинковита и да ли ће БиХ до 2019, како је предвиђено, бити очишћена од мина, питали смо господина Сашу Обрадовића, вишег стручног сарадника за упозоравање на мине при БХ Центру за уклањање мина (ВНМАС).

„Стратегијом противминског дјеловања предвиђено је рјешавање минског проблема до 2019. године. Тренутне процјене говоре да је за рјешавање минског проблема у БиХ потребно око 600 милиона КМ. Нажалост, услед недостатка финансијских средстава, имплементација Стратегије се не одвија предвиђеном динамиком. Уколико и у наредном периоду динамика имплементације Стратегије буде на нивоу који је карактеристичан за период 2009-2013. година, за очекивати је да се овај процес у БиХ неће завршити у пројектованом периоду”, каже Саша Обрадовић.

Подршка међународне заједнице

Процес противминског дјеловања у БиХ је започео 1996. године, када су Уједињене нације основале Центар за уклањање мина УН-а, УНМАК. Центар је успостављен с циљем изградње локалне структуре за управљање процесом деминирања и изградње локалних оперативних капацитета. Како нам је госп. Обрадовић рекао, највеће заслуге за прикупљање расположивих записника минских поља (18 600) и успостављање централне базе података, без које не би било могуће даље планирање и извјештавање, припадају ИФОР-у. “Националне структуре су, јула 1998. године, преузеле одговорност за спровођење активности деминирања, али су наставиле

примати финансијску, стручну и техничку помоћ од међународне заједнице. Деминирање и даље углавном врше стране агенције, али развијају се и локални капацитети”, каже он.

Упркос напорима и значајним побољшањима у управљању процесом деминирања, мине и даље представљају једну од главних препрека безбједности грађана, али и економског развоја земље.

„Мисија Центра за уклањање мина у БиХ, као и свих учесника у реализацији стратешких и оперативних циљева „БиХ без мина до 2019.године“ и даље се односи на редукацију и елиминацију ризика, успостављање безбједног окружења за грађане БиХ, као и подршку и осигурање безбједносних услова за социо-економски развој у угроженим општинама. Наш циљ је ослободити БиХ од мина у наредних пет година”, наглашава Саша.

До сада је у БиХ од ризика ослобођено 2.981 км² површине (65.000 мина и 51.000 експлозивних комада заосталих из рата - ЕСЗР), док величина мински сумњиве површине тренутно износи 1.218,5 км².

Најугроженија подручја у БиХ – двије трећине угрожене популације чине повратници

Нажалост, минске несреће се углавном дешавају у означеним минским пољима у која локално становништво свјесно улази због егзистенцијалних разлога.

Највећи број несрећа догађа се у прољеће и јесен, када је вријеме пољопривредних активности.

Саша Обрадовић

С обзиром на број угрожених заједница и ниво утицаја мина, како каже г. Обрадовић, БиХ спада међу најугроженије земље на свијету. "Величина мински сумњиве површине тренутно износи 1.218,5 км² на више од 9.400 микро-локација. Њена распоређеност на територији и карактер минских поља су такви да ће сигурно бити дугогодишњи проблем за земљу и њено становништво. Према општој процјени проблема мина у БиХ, идентификовано је 1.417 угрожених заједница којима пријети опасност од мина и експлозивних средстава заосталих из рата са 540.000 становника који чине 15% популације БиХ. Најугроженија подручја од мина су подручје Добоја, Маглаја, Унско-санског кантона и Посавине.

Мине настављају да односе животе у Босни и Херцеговини

Према подацима који су у употреби БХМАК-а, од завршетка рата до данас, од мина је страдало 1.723 лица, од тога 600 смртно. Од укупно 115 настрадалих деминара, 46 их је смртно страдало, 38 је задобило теже, док је 31 деминар задобио лакше повреде. Од 1996. године до данас страдало је 245 дјече.

Пројекат „Land release“ подржава Делегација ЕУ

Центар за уклањање мина у БиХ, поред својих редовних дужности, тренутно ради на пројекту „ИПА 2011 - Land release“, који се имплементира у зони одговорности четири БХМАК регионалне канцеларије - Мостар, Травник, Тузла и Пале. "Пројекат има за циљ редукацију 70 км² мински сумњиве површине у току трајања пројекта и дефинисање 30 км² мински

ризичне површине за даље операције хуманитарног деминирања. Пројекат подржава Делегација ЕУ. На овај начин, дефинисан је нови процес ослобађања земљишта у БиХ („Land release“).

Сарадња са ЕУФОР-ом и ОС БиХ

БХМАК већ годинама има веома добру сарадњу са ЕУФОР-ом и Оружаним снагама БиХ. УНМАК и СФОР, претходници ЕУФОР-а, започели су едукацију о опасностима од мина још 1998. "Данас наше двије организације имају одличну сарадњу. Оружане снаге су нам се придружиле прије три године, тако да данас имамо 17 ЕУФОР ЛОТ инструктора (ЛОТ – тимови за везу и осматрање), али и оних из ОС БиХ који заједно едукују становништво широм земље и на тај начин директно доприносе у освјешћивању људи када је ријеч о овом великом проблему. Наш заједнички интерес је постизање циљева из Стратегије противминског дјеловања 2009.-2019. Тренутне процјене показују да је потребно инвестирати око 600 милиона КМ како би се БиХ очистила од мина. Нажалост, услед недостатка новца, имплементација Стратегије неће се моћи урадити према предвиђеној динамици. Ако се овај тренд настави, не очекујемо да ће се БиХ ослободити од мина до 2019. године", закључује госп. Обрадовић.

Након што се све мине уклоне, свијет ће ријешити један од својих највећих проблема

Иако се много урадило у процесу идентификације и уклањања мински контаминираних површина, оне се још увијек могу наћи широм БиХ. Многе мине су постављене на одређене локације, а да о томе не постоје никакви подаци гдје и колико их је постављено. А, без тих информација, тешко се може бити сигуран да ли су све мине заиста уклоњене.

Не ходај поред знакова који упозоравају на мине на том подручју!

Transparency International БиХ

Организација цивилног друштва која има водећу улогу у борби против корупције

Корупција је један од највећих изазова савременог свијета. Она угрожава добро управљање, доводи до погрешне расподеле ресурса, штети развоју приватног сектора и нарочито погађа сиромашне. Контролисање је само могуће уз сарадњу широког спектра актера у цјелокупном систему, укључујући најважније, државу, цивилно друштво и приватни сектор.

Transparency International (ТИ) дјелује на простору Босне и Херцеговине већ тринаест година. Основна сврха и дјелатност ове организације је борба против корупције, што подразумева напоре на спрјечавању корупције кроз унапређење законског оквира и праксе, али и правну помоћ грађанима и дјеловање према институцијама на основу појединачних случајева корупције.

ТИ је до сада реализовао многобројне успешне пројекте, а најзначајнији који има и најдужу традицију, свакако је Центар за пружање правне помоћи грађанима у борби против корупције. Како каже наша саговорница, Ивана Корјалић, гласноговорница ТИ, кроз тај пројекат остварен је контакт са преко 10.000 грађана којима су пружени правни савјети. "Активности које проводимо су разноврсне. Од информисања и образовања грађана, њихово активно учешће у борби против корупције, заштита идентитета оних који пријаве корупцију, мониторинг рада надлежних јавних институција приликом процесуисања случајева корупције. Области које посебно пратимо су сукоб интереса, финансирање политичких партија, слободан приступ информацијама, јавне набавке, управљање јавним финансијама и многе друге", каже Ивана, наглашавајући да су све те активности усмјерене на повећање транспарентности и одговорности у раду јавних институција и јавних званичника.

Ивана Корјалић

Кампања под називом "Пробуди се" такођер је једна од врло значајних кампања Transparency Internationala чији циљ је био укључити што већи број људи и организација како би заједничким снагама зауставили корупцију, промовисали транспарентност, одговорност и добру владавину, те подржали њихове заједничке напоре у борби против корупције у цијелој БиХ.

"Овај пројекат је заправо дио глобалне ТИ антикорупцијске кампање коју проводе и остали гранци широм свијета, а наша организација га имплементира како бисмо мотивисали грађане у настојању да се боре против корупције", каже Ивана и наставља "Циљ је инспирисати што већи број грађана, а све са циљем адресирања корупције као главног друштвеног, економског и политичког проблема који нарушава основна људска права".

Пробуди се!

Свако од нас на било који начин треба да се активира и бори за боље сутра

И младе у БиХ такођер брину проблеми овога друштва, корупција, незапосленост, неправда. Све ове пошасте разлог су зашто је до сада земљу напустило око сто педесет хиљада младих. Све ово, како каже наша

You can stop CORRUPTION

Према подацима УНДП-а (Развојни програм УН-а), свако шесто домаћинство у БиХ се сматра сиромашним, док половини становништва пријети сиромаштво. Корупција је очигледно у самом коријењу свих проблема грађана ове земље који су своје незадовољство исказали на демонстрацијама широм земље.

саговорница, нажалост је тачно и постоји извјесна доза страха да ако млади људи напусте земљу, тек онда се ништа неће промијенити на боље. „Можда сам једна од ријетких која сам након школовања одлучила остати у својој земљи и покушала допринијети бољем сутра друштва у цјелини. Тешко јесте, међу младима влада апатија, али шта ће бити ако сви одемо?! Зато, свако од нас на било који начин треба да се активира и бори за наше боље сутра. Кроз различите видове дјеловања, а нарочито за вријеме избора, могу се направити значајни помаци и напредак у друштву. Потребне су нам промјене, а ми у ТИ, кроз разне пројекте и кампање управо радимо на оздрављењу друштва, на промјенама које ће донијети боље сутра свим грађанима“, каже Ивана.

Реформа јавне управе – основни предуслов за прикључење ЕУ

Прије неколико дана, Transparency International БиХ је започео нови четворогодишњи пројекат под називом “Мониторинг реформе јавне управе”. Заједно са ЦИН-ом (Центар за истраживачко новинарство), поново се фокус ставља на финансирање партија и трошкове кампање за Опште изборе. Као што знамо, реформа јавне управе је основни предуслов за прикључење Европској унији. На питање шта ова реформа додатно подразумејева, гласноговорница ТИ-а објашњава:

“Ова реформа укључује активности које требају да унаприједи стратешко планирање, јавне финансије, управљање људским ресурсима, комуникацију и е-владу. Њен циљ је унапређење јавне управе коју тренутно карактеришу недостатак вјештина, нетранспарентно запошљавање које није засновано на заслугама и квалификацијама, лоша комуникација са јавношћу, као и многе друге неправилности”, додаје Ивана.

Према посљедњем ЕУ извјештају о напретку БиХ, помиње се како процесу реформе јавне управе недостаје неопходна политичка подршка. “Досадашња примјена реформи била је проблематична, са веома ограниченим напретком у јачању административних капацитета за усклађивање јавног оквира и примјену правне стечевине ЕУ. Као основни разлози навођени су недостатак вјештина, поклапање надлежности између ентитета и кантона, одсуство културе управљачке одговорности”, каже Ивана. Пројекат ће финасирати Краљевине Шведска и Данска. Истраживачке приче и јавни догађаји подићи ће свијест јавности и повећати транспарентност цијелог процеса.

“Укључивање цивилног друштва би требало да омогући грађанима да разумију и укључе се у процес реформе јавне управе, што ће довести до бољих резултата. Надамо се да ће овај пројекат донијети конкретне резултате и да ће се напакон идентифицирати шта је учинковито, а шта не. Наш циљ је транспарентнија и ефикаснија јавна управа у БиХ која ће заиста бити у служби свих грађана ове земље”, закључује гласноговорница ТИ БиХ, Ивана Корајлић.

Дуга историја и изузетно богата културна баштина Јевреја у Босни и Херцеговини

Стари храм

Када су прије пет вијекова протјерани из Шпаније, Јевреји доласком у Босну постају њен саставни дио. Но, усљед ратова који су се дешавали један за другим, од некада 18% од укупног броја становника главног града, данас их је остало тек неколико стотина. Након њиховог прогона из Шпаније, многобројни су нашли уточиште баш на територији овог дијела Балкана, носећи са собом своју културу, обичаје и традицију.

Први Јевреји стигли су у Сарајево 1541. Они су били предузетници, трговци, лијечници и фармацеути. Године 1577. уз допуштење Османлија, изградили су свој кварт који се звао Ел кортиљо, а 1581. уз подршку турског добротинитеља, Сијамуш-паше, изградили су и једну од најљепших грађевина тог времена у БиХ – Стари јеврејски храм.

Јевреји су вијековима живјели и дјеловали у граду Сарајево и давали допринос његовом развоју

И под влашћу Османлија, јеврејска заједница у Сарајево је имала одређена права која су им омогућавала да се развију у ширу заједницу. У 17. вијеку, Јевреји Ашкенази бјеже од прогона у Европи, те се придружују Сефардима у Сарајево. Године 1697, принц Еуген Савојски пали и уништава град Сарајево, јеврејска четврт бива у потпуности уништена, као и синагога. Након поновног заузимања града од стране Османлија 1739. г., Јевреји бивају службено признати. Коначно, 1856. добијају иста права, као и остатак становништва.

Сарајевска Хагада – Символ одрживости

Историја сарајевске Хагаде је заиста инспиративна, јер је то историја опстанка упркос свему. Она нам говори да идеја толеранције може превазићи све катастрофе које направи човјек докле год постоје људи довољно храбри да бране своја увјерења, чак и у кризним временима.

Живот Јевреја у Сарајеву био је просперитетан. Био је то мали Јерусалем, све до 1941. када је у граду живјело чак 10.000 Јевреја. Године 1948. већина одлази у Израел. Данас у БиХ од укупно 1.000, у главном граду живи 700 Јевреја.

Настала у Барселони око 1350.г., сарајевска хагада је најстарија преживјела сефардска књига своје врсте позната данас. Када је јеврејско становништво прогнано из Шпаније 1492., неке избјеглице су понијеле ову драгоцену књигу са собом. Према краткој забиљешци из књиге сазнајемо да је некако прешла пут до Италије, гдје је поштеђена пламена инквизиције – захваљујући напорима католичких свећеника.

Својом духовном вриједношћу и вишевековним присуством, босански Јевреји наставиће његовати свијетлу традицију својих предака који су оставили упечатљив траг на овом подручју

Босна и Херцеговина и њен главни град одувјек су важили за јединствене по питању његовања традиције и богатству различитости култура. Мултиетничност и заједничко живљење вијековима су дио овог поднебља. Потребна је само воља за заједничким суживотом, јер ако ова земља иде ка чланству у велику европску заједницу, онда треба да покаже да нико не треба бити дискриминиран нити разлике међу људима треба да постоје. Поготово не у земљи која је некада овој заједници међу првима пружила руку добродошлице у њиховим најтежим данима.

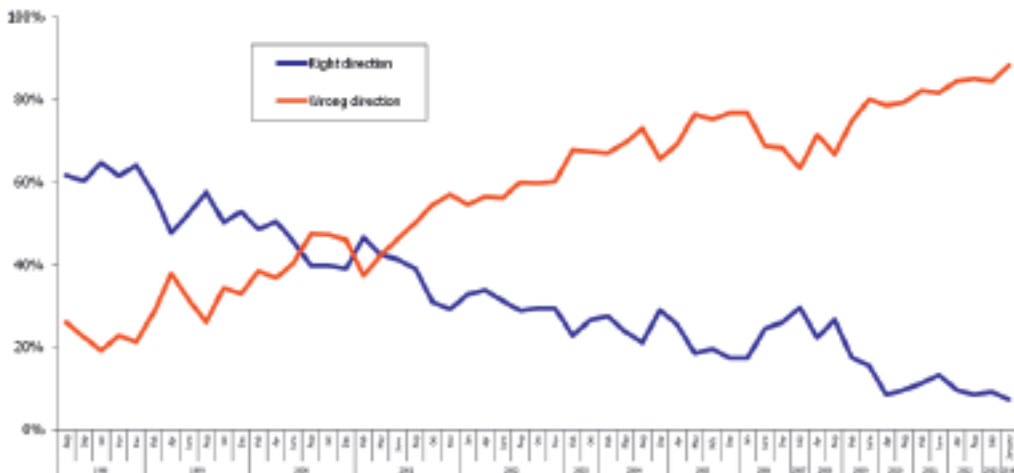
Истраживање јавног мнијења

Public Optimism of BiH citizens - TREND

Question: "Are things heading in the RIGHT or WRONG direction?"

Source: Marisco Index Bosnia 'Citizens' surveys 1998-2014

(n: 2,500 respondents per survey)

Према најновијем истраживању јавног мнијења, које је провела агенција Марекс Индекс Босниа, мишљење грађана БиХ о будућности земље најпесимистичније је него икад.

Готово девет од десет испитаника (88,4%) који су учествовали у анкети, мишљења су да се БиХ креће у погрешном смјеру. Само један од петнаест грађана (7,4%) сматра да се земља креће у правом смјеру.

Ниво оптимизма у БиХ константно се смањује током последњих 15 година. Јавна перцепција дијаметрално се разликује у односу на 1998. када је

готово двије трећине грађана БиХ било увјерено да земља иде у добром смјеру, а само 26% њих је сматрало управо супротно. Према најновијим резултатима, грађани БиХ су најпесимистичнији у Европи, а вјероватно и на свијету. Према анкети 'Еуробарометра', више од 40% грађана ЕУ-а, још увијек вјерују да се њихова земља креће у правом смјеру, а нешто мање од једне трећине мисле супротно.

* Омнибус' истраживање се проводи неколико пута годишње на репрезентативном узорку од 2.500 одраслих испитаника из сваке општине у БиХ

** Марекс Индекс Босниа (МИБ), бх. представник Gallup International-а, водећа је агенција за испитивање јавног мнијења у БиХ.

Повратак младих у БиХ након студија

Велики број грађана БиХ напустио је земљу у потрази за послом или бољим условима школовања. Ипак, мањи број младих вратио се у БиХ јер вјерују да им и ова земља још увијек може понудити могућности за бољу будућност. Упркос лошем економском стању, неки млади вјерују да ни одлазак у иностранство није сигурна гаранција за успјех или срећу.

Један од њих је и Божо Голужа, 24-годишњи младић који се вратио кући након студија у иностранству. Након што је завршио средњу школу у Стоцу, Божо је уписао Факултет машинства у Мостару. У својој завршној школској години, имао је прилику да напусти земљу и настави студиј у иностранству, али и да се запосли.

Божо Голужа

Изазови са којима се једна особа сусреће током свог живота у иностранству, упознавање другачијих култура, доприносе развоју њене личности, стицању нових вјештина и стварању новог погледа на живот, уопште. Божо је свјестан да је проблем незапослености међу младима присутан свугдје у свијету, не само у БиХ. Зато и сматра да би свако требао размишљати о томе на који начин може допринијети развоју своје земље.

Подијелите знање са другима и дајте допринос развоју своје земље

“Ја сам добио прилику да проведем неколико мјесеци у Пољској, у граду Лоцу, на Институту за турбине и турбомашине. Ту се, заправо, радило о стицању праксе за студенте завршне године и могу рећи да је то било једно незаборавно искуство. Радио сам на зрачном тунелу за испитивање аеродинамичних својстава и моја плата била је врло добра, довољна за живот, али и за одмор и путовања широм Пољске”, каже Божо.

“Могу рећи да ми је ово путовање промијенило живот. Упознао сам пуно људи са различитих страна свијета, чак и оне који живе у земљама у којима је ситуација можда и лошија него што је у БиХ – али они не одустају. Боре се за себе и друштво у цјелини. Ово је било моје прво искуство студирања и рада ван земље. Могу рећи да смо били као једна велика породица, дружили смо се, путовали, излазили заједно, али и учили”, каже он.

Уколико завиримо у неку нову културу, експериментишемо нови начин размишљања или се опробамо у другачијем начину живота, природно ћемо доживјети једну врсту личног напретка. А, то се управо догодило и Божи. Иако је имао прилику остати дуже у Пољској, ипак је одлучио вратити се кући.

„Студирање и рад у иностранству, истовремено, проширује хоризонте. Рекао бих да сам се, након овог боравка ван земље, вратио кући пуно мудрији и сретан сам и захвалан на прилици коју сам добио. То је било незаборавно искуство које је у потпуности промијенило мој живот. Зато бих поручио младим људима да, уколико добију, искористе прилику за студирање у иностранству, јер је то једини начин да упознате нове људе и културе, сазнате о различитим начинима живота, али и да цијените, такођер, своју земљу”, каже Божо и додаје „Постоји изрека ‘Срце вуче јужном крају, срце вуче завичају’. Свугдје је лијепо, али код куће је најљепше. Могу само рећи да наше Херцеговине нема нигдје на свијету. Стога, колеге и студенти, ако икада будете у могућности за одлазак на инострану праксу, искористите је и обогатите своје знање. Након стеченог искуства, вратите се и подијелите своја знања са другима, помозите у развоју овог нашег краја и највећег на земљи раја, наше Херцеговине!”

Подршка националног контингента локалном становништву

Једини начин да бх. становништво упозна земљу као што је Чиле, која је удаљена око 14.000 километара, је присутност чилеанских војника у овој земљи. Освојити срца домаћег становништва је од велике важности за њих.

Међу многобројним активностима чилеанског Тима за везу и осматрање (ЛОТ), нарочито се издваја сусрет са наставником подручне школе “Бранко Ћопић”, која се налази у општини Крупа на Уни, иначе једној од најсиромашнијих заједница у БиХ. Припадници чилеанског тима свједочили су јако лошем стању у којем се налазе поједини ученици, посебно четворо дјеце која похађају ову школу.

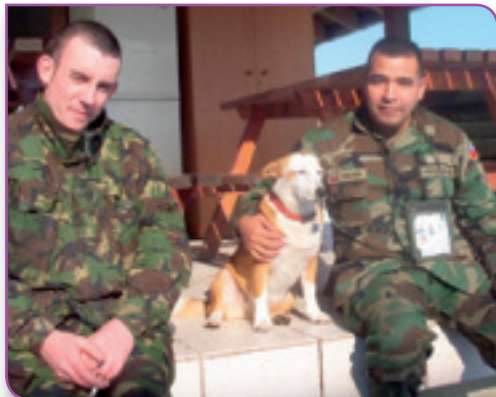

Увидјевши тежину проблема, припадници војног контингента, одлучили су помоћи дјеци и вратити им осмијех на лице. Након што су им донирали одјевне предмете, интерес чилеанских војника фокусирао се на даљњи развој сарадње између њих и представника између њих и представника школе.

Петнаестог марта, чилеански национални контингент уручио је донацију за дјецу у виду школског материјала, одјеће за зиму и слаткиша. Учитељ ове подручне школе, након уручене донације, рекао је како дјеца из мјесне заједнице Крупа на Уни, никада неће заборавити овај прекрасан чин солидарности који су приредили њихови чилеански пријатељи.

Ко је Добра?

Да бисмо одговорили на то питање, морамо се вратити у 2002. када су британски војници били стационарни у Босанској Градишки. У њиховој кући живјела је и Добра, кућни љубимац, о којој су се бринули, а она им је заузврат пружала своју љубав и наклоност, што је било итекако значајно за морал војника.

Њен први сусрет са чилеанским војницима десио се у фебруару 2004. Када је особље Чилеанског контингента преузело зону одговорности од Британаца. Добра је тада наставила своју каријеру са војницима из Чилеа, који су се касније стационарили у град Прњавор. Војници су је вољели, постала је позната свима, па и Главном штабу у Сарајеву, чији представници су је упознали током посјета чилеанској ЛОТ кући.

Служила је у свим градовима у којима је било распоређено чилеанско особље – Босанска Градишка, Прњавор, Приједор, а тренутно се налази у Бања Луци.

Она је врло друштвена и љубазна према свима који живе у ЛОТ кући. Благот је темеперамента, много стрпљива, с обзиром на то да се ротације војника дешавају сваких шест мјесеци, а она се мора навикавати на нове људе, па чак и оне који не воле псе. Ипак, она увијек зна како придобити ум и срце људи.

Данас Добра није више тако агилна и брза, као што је била некада, јер има 13 година, а то је прилично стара доб за псе. У августу 2012. оперисан јој је бенигни тумор, али је њено здравствено стање сада доста добро.

“Сарајевска зима” Умјетност, слобода, мир – Мото 30. Фестивала Сарајевска Зима

Фестивал Сарајевска зима први пут је организован у вријеме када је главни град БиХ био домаћин 14. Зимских олимпијских игара 1984. године. Била је то манифестација која је требала да обогати културну понуду Сарајева и БиХ током трајања Олимпијаде. Тридесети рођендан једног од највећих културних догађаја у земљи прослављен је под мотом – Мир, умјетност, слобода.

У периоду од 7. фебруара до 21. марта, фестивал је окупио хиљаде учесника из цијелог свијета, који су пронашли инспирацију и креативност у олимпијском граду. Умјетници су били инволвирани кроз различите облике умјетничког израза, позоришне представе, концерте, балет и изложбе.

Постићи нешто што се зове стварна хармонија између мира, умјетности и слободе

“Добродошли у години великих јубилеја босанско-херцеговачких, европских и свјетских умјетника и институција, на фестивал који слави културу различитости и повезује цивилизације”, рекао је директор Фестивала Ибрахим Спахић, који је најзаложнији за постојање и углед Фестивала у свијету. Позвао је све судионике модерне историје Сарајева да са умјетницима свијета баштине мир, добро и слободу стваралаштва као и сваке године у дане када се отвара “Сарајевска зима”. Ове године, земља-почасни гост је Грчка. “Ова земља је 1984. била врло важна за Сарајево, када смо 8. фебруара олимпијски пламен из Олимпије донијели у Сарајево. Тај датум слаavimo као почетак нове историје града али и земље”, рекао је г. Спахић и додао “СТИЦАЈЕМ околности, грчка ове године предсједава Савјетом

Европске уније. Ова земља је погођена најжешћом кризом протеклих година и пролази кроз своје трансформације. С друге стране, БиХ чека пред вратима ЕУ како би се придружила заједничкој породици, стога је Грчка у потпуности симболична земља и природно је да буде почасни гост.”

Град у којем су постали дио олимпијске историје 1984. године

На церемонији отварања у спортској дворани Зетра, сјајан наступ приредиле су легенде клизања, британски клизачи, свјетски и европски шампиони, Џејн Торвил и Кристофер Дин. Прије тачно 30 година, овај познати клизачки пар освојио је у Сарајеву златну медаљу и били су најбоље оцијењени клизачки пар свих времена. Ревија на леду означила је почетак кампање за изградњу ледене дворане која ће бити од користи за припреме државних репрезентативаца за Зимску олимпијаду младих која ће се одржати 2017. у Сарајеву, односно Источном Сарајеву.

Фестивал који слави културу различитости

Ове године је у склопу Фестивала обиљежена и 60. годишњица Европске конвенције о култури. Европска културна разноликост је један од квалитета који је дефинирају, као и један од њених највећих добара. Овај спектакуларни догађај представља изваредан допринос европском интеркултуралном дијалогу док музичари, књижевници, умјетници из цијеле Европе и свијета долазе изразити своје културне поруке. Фестивал је постао симбол слободе, стваралаштва и упознавања са различитим културама и цивилизацијама свијета.

Од Сарајева до Сочија

Петеро босанскохерцеговачких спортиста вратили су се из Сочија са одличним резултатима. На 22. зимским олимпијским играма, најбољи пласман остварила је Жана Новаковић која је у слалому освојила 26. мјесто, док је Игор Лаикерт заузео 27. позицију у

суперкомбинацији. Ово се, свакако, мора сматрати великим успјехом, узевши у обзир услове у којима су се припремали за ово велико спортско такмичење.

Најбоља бх. такмичарка, скијашица Жана Новаковић, која је на церемонији свечаног отварања Игара у Сочију носила државну заставу, изјавила је како су свих пет колега дали најбоље што су могли и да би резултати сигурно били успјешнији да су имали подршку државних институција.

Бх. скијалишта одувјек су била популарне дестинације за уживање у различитим зимским спортовима. Ипак, прекрасне планине које окружују Сарајево, Бјелашница, Игман и Јахорина, које су биле домаћин Олимпијаде прије 30 година, још увијек чекају дан када ће се на њима поново одржати свјетска и европска такмичења. Организирање важног спортског догађаја доприноси промоцији једне земље и њеном економском напретку. Стога се надамо да ће се и БиХ једног дана вратити на карту најпопуларнијих зимских дестинација у свијету.

Да би се то догодило, ове прекрасне планине морају бити очишћене од мина у потпуности, тако да опет поврате љепоту којом ће привући бројне љубитеље спорта свих генерација. Мински загађена подручја јесу означена и не представљају никакву опасност за планинарске ентузијасте. Ипак, врло је важно имати подршку искусних и добро обучених планинских водича који осим што ће вам бити сигурна пратња, испричати и разне легенде везане уз ове прекрасне предјеле.

Значај културне баштине у БиХ

Траговима Босанског краљевства

Земља у којој данас живимо некада је била краљевство које су чинили многобројни градови, имало је своју војску и краљеве. У другој половини 14.вијека, 1377. године, у селу Миле код Високог, крунисан је први босански краљ, Твртко Котроманић. То насеље остаће крунидбено мјесто свих будућих босанских краљева.

Током Тврткове владавине, Босна је била најмоћнија држава на Балкану. Утицају стародревних култура, од римске, германске, византијске, спојени са славенском, резултираће настанком мјешавине која се својом разноликошћу утапа у препознатљив босански дух који се осјећа и данас. Култура, споменици и босански стил су, вјерујемо, разлог зашто је ова земља толико интересантна Европи и свијету, и што странци, можда и више него локално становништво, налазе толико фасцинирајућег у њој. Писмо које се тада користило, средњевјековни надгробни споменици, дворци, печати и цијела оставштина, свједоче о славној прошлости Босанског краљевства. Оно што су нам преци оставили у наслеђе још увијек стоји на истом мјесту, а управо су ти свјedoци прошлости били инспирација за причу о траговима Босанског краљевства.

Културна догађања у духу средњевјековне босанске државе

Креативни људи из НВО Мозаик, осмислили су пројекат којим ће посјетиоцима, као туристичку атракцију, понудити обилазак средњевјековних градова-тврђава, како иностраним, тако и домаћим гостима. Пројекат под називом "Траговима старог Босанског краљевства", укључује десет градова из средњевјековног периода, повезујући њихово

културно и историјско наслеђе са догађајима који датирају из средњевјековне Босне: Краљева Сутјеска (Какањ), Бобовац (Вареш), Чајенград (Високо), Врандук стари град и тврђава (Зеница), Стари град и тврђава (Маглај, Тешањ, Травник и Јајце), Козовград (Фојница) и Прусац стари град и тврђава (Доњи Вакуф). Овај пројекат је само корак даље у активностима Мозаика. Неке од наведених локација су обновљене и прилагођене постојећим намјенама, прије свега туризму. Иницијатор овог пројекта је Самир Софтић. О самим активностима и имплементацији пројекта, рекао је: "Укратко, наша идеја је реконструкција и обнова споменика културе, мање поправке и обнова тврђава као споменика културе, отварање и опремање инфо штандова, оживљавање старих заната, отварање

Краљева Сутјеска

Врандук

сувенирница и и етнографских збирки, оживљавање обичаја, традиционалне ношње и плесова. Такођер ћемо радити на едукацији туристичких радника, издавању публикација, компилација легенди, кратких прича, регионалних туристичких књига, локалног промотивног материјала – летака и разгледница, те ангажирању стручњака, постављању рута, медијској промоцији догађаја, организацији студијских путовања, такмичењу за најбољу руту, посјете међународном туристичком сајму, итд."

Подизање свијести о важности културног наслеђа

Културни догађаји у духу средњевјековне Босне обично се одржавају у тврђавама, уз активно учествовање свих актера у пројекту. Они укључују представе, музику, фестивал, спортске догађаје, итд. Циљ ове манифестације је да постане дио традиције која ће привући велики број посјетилаца сваке године. Пројекат треба обезбиједити да се ови догађаји наставе одржавати континуирано. Касније би о њима бригу могле водити саме општине, државне институције, приватни сектор (хотелијери, угоститељи, туристичке агенције). Идеја је да се подигне свијест о важности културног наслеђа у земљи, да се привуку домаћи и инострани туристи и да се побољшају изгледи БиХ у подручју културног туризма.

Травник

Локалне власти, Федерално министарство културе и Завод за заштиту споменика препознали су овај пројекат као добру идеју, прије свега, корисну за БиХ. Док туристи буду ходали траговима Босанског краљевства, локалне власти ће бити ту да дају финансијску подршку. Иако је од пада последњег босанског краља Стјепана Томашевића, прошло више од пет вијекова (1463. године), остаци старе, богате културе и данас су извор знања и профита. Уосталом, можда ће и овај пројекат пробудити успомене на наше мртве претке, ако не код нас, а онда сигурно у генерацијама које долазе.

Подијелите своје мисли, додајте коментар, желимо чути и ваш глас!

OPERATION ALTHEA

follow us at

 www.euforbih.org

 www.facebook.com/euforbih

 www.twitter.com/euforbih

 www.youtube.com/euforbih

 www.flickr.com/euforalthea

Public Affairs Office, HQ EUFOR SARAJEVO, E-mail: euforplo@eufor.eu.int
Phone: 033 49 5393, Cell: 061 219 097

CAZIN

BANJA LUKA

DOBOJ

BRČKO

ΕΥΦΟΡ у БиХ

TRAVNIK

ZAVIDOVIĆI

TUZLA

BRATUNAC

ZENICA

LIVNO

SARAJEVO

LCC

VIŠEGRAD

JABLANICA

FOČA

MOSTAR

TREBINJE

@by: hepe

